MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
JOSEPH A. APAP BOLOGNA**

Seduta tat-3 ta' Dicembru, 2008

Avviz Numru. 218/2006

Allied Travel Services Limited (C 22270)

Vs

**Noel Grima bhala Editur tal-gazzetta
"The Malta Independent on Sunday"**

Il-Qorti,

Rat l-avviz in esami li bih is-socjeta' attrici talbet sabiex il-konvenut nomine jghid il-ghaliex ma ghandux jkun ikkundannat li:

1) prevja dikjarazzjoni illi bl-artikolu intestat " "Maltese Cruise Line Passengers Cry Fould Over Tips Charge" ppubblikat fl-edizzjoni tad-disgha (9) ta' Lulju 2006 tal-gazzetta "The Malta Independent on Sunday", ta' liema gazzetti l-konvenut l-Editur, il-konvenut responsabbli ta' malafama fil-konfront tas-socjeta' attrici stante li

permezz tal-pubblikazzjoni odjerna gew attribwiti fatti foloz u malafamanti fil-konfront tas-socjeta’ attrici bl-iskop li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tas-socjeta’ attrici u li x’aktarx jaghmlu hsara lin-negozju jew propjreta’ tas-socjeta attrici;

2) ihallas lis-socjeta’ attrici dik is-somma li tigi likwidata minn din l-Onorabbli Qorti ai termini ta’ l-Artikoli 28 u 29 tal-Kap. 248 tal-Ligijiet ta’ Malta, liema somma ma teccedix il-hamest elef Lira Maltin (Lm5,000).

Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet legali sad-data tal-pagament effettiv kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni u b’riserva ghal kull azzjoni ohra spettanti lis-socjeta’ attrici.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-istess konvenut nomine (fol 4 tal-atti) u li biha eccepixxa bir-rispett:

1. Illi l-artikolu de quo mhuwiex libelluz u malafamanti fil-konfront ta’ l-attur billi fl-artikolu imsemmi hemm biss fatti veri li jigu pruvati u kummenti li jikkonsistu f’fair comment dwar kwistjonijiet ta’ interess pubbliku u kritika accettabbli f’socjeta’ demokratika, kemm taht il-Ligijiet ta’ l-Istampa kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropeja dwar il-Libertajiet Fondamentali u d-Drittijiet tal-Bniedem;
2. Illi minn imkien mill-artikolu ma johrog l-animus injuriandi rikjest mill-Ligi fil-konfront ta’ l-attur personalment;
3. Salv eccezzjonijeit ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet it-trattazzjoni.

<u>Ikkunsidrat</u>

Illi <u>Martin Degiorgio</u> (fol 12 fol 26 u fol 62 et seq ibid) oltre li esebixxa kopja tal-<u>aritkolu</u>, Imentat mis-socjta’ attrici, (fol 31 tal-atti) spjega bhala “managing director’ tas-socjeta attrici illi l-istess socjeta’ kienet kopartecipi f’kompetizzjoni kif risultanti mid-dokument esebit mix-xhud a fol 16. Permezz ta’ din il-kompetizzjoni, ghaxar qarrejja tal-gazzetta kienu imsemmija setghu jirbhu Krocjiera b’xejn

ghall-postijiet hemm imsemmija u l-istess rebbieha kellhom jhallsu biss it-taxxi portwali u spejjes ohra ammontanti ghal Lm79 kif ukoll Lm25 ghal 'tips' s'intendi lill-ekwipagg tal-vapur imsemmi. Difatti dan il-kaz kien jirreferi ghall-persuni li kienu rebhu din il-kompetizzjoni kif ukoll ghal xi passiggieri ohrajn, li ma kienux hadu sehem fiha. Fl-istess kaz kienu effetwati biss madwar sebgha fil-mija (7%) tal-klijenti ossija zewg partenzi minn sbatax-il wahda. Is-socjeta' attrici kien skopriet b'dan l-isball u rrikonoxxietu u dwar dan ix-xhud qal testwalment "filfatt l-izball li sar kien meta ktibna lil dawn il-klijenti illi kellhom jhallsu dawn il-hamsa u ghoxrin lira (Lm25), nizzilna l-kelma "Tips" bi zball" u sussegwentement kienet saret refuzjoni lil klijenti li kienu hallsu. Ix-xhud kompla jghid illi l-linja ta' krocjieri in kwistjoni ghandha "policy" illi "tips" ma jithallsux lill-ekwipagg u difatti, fil-"brochures" li jirreklamaw "cruises" bhal dawn, ma hemm xejn x'jindika li "tips" ghandhom jithallsu sabiex jinghataw lill-ekwipagg u esebixxa "brochure" (fol 33 ibid) b'referenza specifika ghal pagna 6 u 7 ta' dan id-dokument. Difatti gie notat illi fuq pagna 6 u 7, in naha ta' isfel fuq l-lemin, hemm imnizzel "Prices include tips to cover but exclude part taxes of Lm79 …..". Dwar l-artikolu ix-xhud jghid illi "… dan jallega illi konna talbna dawn it-"Tips" lill-passigieri kollha, li ma kienx il-kaz". Inoltre l-gazzetta involuta ma ghamlet l-ebda verfiika mas-socjeta' attrici qabel ma gie stampat l-artikolu in esami.

Illi s-socjeta' attrici pproduciet ukoll lill-'general manager' taghha Michael Abela (fol 18 u fol 65 et seq ibid) li, oltre li kkonferma dak li xehed ix-xhud precedenti, sema' ukoll illi "In regard to these twenty five pounds (Lm25) due to the mistake made, we had make a refund of the whole amount. This was made before the article in question was published" u mhux biss lil dawk li kienu lmentaw dwar dan il-hlas izda anke lill-ohrajn involuti fil-kampanja promozjonali, imsemmija fl-istess xhieda. Inoltre, kif qal l-istess Martin Degiorgio fil-kontro esami, li, hu spjega illi s-somma ta' Lm25 involuta, kienet intiza "… to cover certain administration costs' ossija "charges".

Ikkunsidrat

Illi l-konvenut nomine xehed (fol 68 u fol 69 ibid) illi hu kien ra u qara l-artikolu in kwistjoni “u dehrli li kien tajjeb sabiex jigi stampat”.. Hu semma’ ukoll illi l-artikolista (David Lindsay) kien kellem di prima mano lin-nies li kienu involuti (cjoe l-passiggieri) u ghalhekk hass illi ma kienx hemm bzonn li jaghmel kuntatt mas-socjeta’ attrici qabel l-istampar tal-artikolu.

Illi l-artikolista msemmi David Lindsay (fol 70 ibid) spjega illi, jumejn qabel ma’ gie stampat l-Artikolu miklub minnu, kien irceva telefonata minn zewg passigieri li hu kien di gja jaf, personalment, bhala ta’ fiducja. L-istess zewg persuni informawh dwar dak kollu li hu kiteb fl-istess artikolu. Inoltre hu hass illi “… this story was strong enough on the basis of what was told to me by these two persons, therefore, I did not feel that I should ring up plaintiff company”. Difatti gie prodott wiehed minn dawn il-persuni, Philip Incorvaja (fol 73 et seq ibid) li, f’Gunju tal-2006, kien ippartecipa f’krocjiera fuq il-vapur involut. Fl-ahhar gurnata tal-krocjera hu kien sab hafna passigieri Maltin li kienu agitati u dawn qalulu illi “.. skoprew li t-‘tips’ li kienu thallsu ma humiex se jmorru ghand il-“crew”. Minhabba hekk, kienet saret petizzjoni minnhom inkluz ix-xhud lill-Kaptan li fiha saret referenza ghal din l-“…ingustizzja vis-à-vis il-‘crew’”. Ix-xhud kompla jispjega illi dwar “cost of trip”, “cost of port taxes” and “tipping”, “dawn tal-ahhar kienu itemized u kellna nhallsu Lm25”. Fir-ritorn lura f’Malta hu kien irceva telefonata u hu kien informat illi kien sar zball amministrattiv u li il-flus imhallsin bhala “tips” kienu ser jinghataw lura lil min hallashom. Hu kompla jispjega illi, dwar il-krocjiera in esami, kien hemm promozzjoni fil-gazzetti u kien hemm spjegat li “.. it-tips jithallsu apparti”. Dwar l-aritkolu in esami hu testwalment qal “Jiena fl-opinjoni tieghi l-artikolu ppublikat mill-Malta Independent jirrifeltti l-fatti kif verament graw, f’dan il-kaz’.

Ikkunsidrat

Illi a fol 76 tinsab ittra esebita mis-socjeta’ attrici mibghuta lil kull minn ippartecipa fil-krocjiera in kwistjoni u li fiha hemm spjegat l-isball amminsitrattiv li sar mis-socjeta’

attrici dwar “tips” u din kienet qalet illi l-m25 imhallsin kienu filfatt “booking fee”. Fl-istess ittra datata t-12 ta’ Lulju 2006 hemm referenza ghall-artikolu kontestat publikat fid-9 ta’ Lulju 2006.

Ikkunsidrat

Illi, fid-dawl u fl-isfond tal-provi kif hawn fuq espost, il-Qorti tara li fis-sustanza, l-artikolu in esami hu bazat fuq fatti li effettivament graw. Difatti mid-dokumenti in atti a fol 16 u fol 33 jinghad illi ir-rebbieh tal-kompetezzjoni ghandi jhallas Lm25 u “Prices include tips to crew” mentri filfatt irrisulta illi “tips” ma kienux jithallsu lill-ekwipagg tal-vapur. Dan il-fatt jidher, b’mod car mill-provi prodotti. Illi dan il-fatt hu l-bazi tal-aritkolu in esami u l-Qorti issibha difficli biex temmen li dan kollu kien rizultat ta’ xi zball amminsitrattiv fis-sens illi dawn il-flus kellhom jithallsu mhux bhala “tips” izda bhala “booking fee”.

Illi, fil-fehma tal-Qorti, l-artikolu jikkostitwixxi “fair comment” fuq haga ta’ interess pubbliku u bazata fuq fatti sostanzjalment veritjieri kif hawn fuq spjegat.

Ikkunsidrat

Illi din il-kawza tibbaza ruha kif jinghad fl-avviz, fuq l-artikoli 28 u 29 tal-Kapitolu 248 hemm citat. Pero, dejjem fil-fehma ta’ din il-Qorti, l-artikolu in esami ma jikkostitwix malafama skond il-ligi, u dan peress li fl-artikolu ma hemmx fatti foloz u malfamanti kif qed tallega s-socjeta’ attrici. L-artikolu filfatt ma jammontax ghal “… statement which he (il-konvenut nomine) knows or with due diligence could have known to be false …”.

Ikkunsidrat

Illi, ghalhekk, it-talbiet attrici ma jistghux jigu akkolti.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti tichad it-talbiet attrici bl-ispejjes jithallsu mis-socjeta’ attrici.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------